

31_mlýnky v údolí na cestě do Rovenska

Mlým tvoří menší stavba usazená na potoce se sedlovou střechou a dřevěnými deštěnými štíty. Objekt disponuje dvojicí místností vzájemně od sebe oddělených roubenou stěnou. Stavba je částečně zděná z lomového neupravovaného kamene zděného na vápennou tvrdou maltu, část objektu je roubená. Každá z místností má svůj vlastní vstup. V jedné z místností se nachází mlýnice a ve druhé pravděpodobně sklad nebo místnost pro příležitostné přespání. Sedlovou střechu kryjí vlnité eternitové desky, štít je deštěný doplněný zavětrovacími lištami. Uprostřed střechy se nachází mírně zvýšená partie průduchu opatřená krytinou, který sloužil pro odvod kouře – dymník.

Druhý mlýnek má sedlovou střechu i dymník opatřen širokými šindely. Štíty jsou doplněny jednoduchými deskami. Část objektu je kamenná z místního lomového kamene, část roubená. Vstupy do mlýnku jsou dva s rovným překladem a deskovými dveřmi.

Detail dřevěného deskového štítu a lomového kamene obvodové stěny zasazené do svahu. Ve středu střechy patrný dymník s průduchy.

Detail šindelové střechy s dymníkem. Šindel je skládaná ve dvou řadách pod sebou na pero a drážku.

Detail obvodové kamenné stěny. Zdvo je seskládáno z nepracovaného kamene na tvrdou vápennou maltu. Kámen vápencového původu v některých místech díky povětrnostním vlivům koroduje – zvětrává. Štítová stěna je přímo opřena o zvýšený svah.

Vnitřní vybavení mlýnice se nachází v roubené části objektu. Jednoduché mlecí zařízení sestávalo násypníků z mlýnských kamenů a zásobnice. Chod mlýnských kamenů zajišťovala hřídel napojená na vodní kolo v potoce.

U roubené stěny předělující dvě místnosti se nacházelo velmi primitivní kamenné ohniště, které možná v minulosti tvořilo celozděnou malou pícku. Odvod kouře zajišťoval dymník usazený ve střeše nad ohništěm.

Druhá z místností – kamenná část sloužila pravděpodobně jako dočasné skladiště, nebo příležitostný přístřešek pro spaní. Prostor byl v dané době prázdný se dřevěnou vanou usazenou na dřevěných nohách. Okenní otvor byl velmi jednoduchý – ve stěně byl vynechán kámen a otvor následně překrýval kamenný široký překlád. Stěny byly z venku i zvenčí neomítány.

Maškův dům je rozsáhlým obytným stavením s napojenou hospodářskou částí vybudovaný na půdoryse písmene L. Součástí hospodářského areálu je i výminek v zadní části dvora. Dům má sedlové střechy s dřevěným deštěným štítem nad hospodářskou částí (vpravo) a valbou nad obytným stavením (vlevo). Krytinu tvoří pálená drážkovaná taška. Fasáda obytného domu je dekorativně pojednaná bohatou štukovou výzdobou charakteristickou pro období 30. let 20. století. Hospodářská část domu nemá žádnou architektonickou výzdobu. Fasádní omítky jsou vápenné opatřené bílým nátěrem. Dům okapové orientace má v úrovni pod okapem zděné čtvrt patro prolomené kruhovými průduchy s mřížkami. Tento vzniklý prostor je přístupný z půdy. Obytný dům je prolomen čtveřicí okenních obdélných otvorů. Střecha je v této části kratší a má menší sklon než střešní rovina spadající do dvora. Vysoká soklová partie je zděná z lomového kamene a je opatřena tmavě šedou omítkou s příměsí popela za účelem zlepšení hydroizolačních vlastností.

Mezi dvěma polopilastry s patkou, bosovaným tělem a vyžlabenou hlavicí se nachází dvojice obdélných okenních otvorů s žaluziovými výplněmi na vnějším líci zdiva. Okenní otvory jsou rámovány plochou šambránou, která dosedá až na soklovou partii zdiva a v ní je prolomena podparapetní deska ve tvaru zaobleného kvadrilu. Horní část šambrány je vyžlabená.

Detail okenní šambrány propojené s podparapetní deskou. Korunní římsa je profilovaná. Okenní výplň je tvořena kastlíkem, vnitřní jednoduchou výplní a vnější žaluziovou výplní otevíravou a částečně výklopnou s pohyblivými lamelami. Krycí nátěr je v barvě světle šedomodré.

Detail předsazeného polopilastru s patkou, bosovaným tělem pilastru a projmutou hlavicí s datací poslední rekonstrukce 1936.

Krajní část domu měla hospodářskou funkci. Omítka je hladká, bíle natřená, sedlové střechy s deštěným štítem. Vazné trámy přesahují před líc obvodového zdiva. Na objekt navazuje deskový dřevěný plot.

Pohled na vnitřní uspořádání obytného stavení ze dvora. Vlevo v krajní poloze hospodářský objekt, ve střední části obytný dům se samostatným vstupem, na něj kolmo navazuje další obytná část s verandou po celé jeho okapové straně. Zcela vpravo stojí samostatný menší objekt – výminek s hospodářskou částí. Dvůr je vybetonován.

Část objektu s kombinovanou funkcí hospodářskou (vlevo) a obytnou (vpravo). Obytná část domu je půdorysně širší, hospodářská na ní navazuje, ale je mírně ustoupená. Sedlová střecha je zakončena štítem, krytinu tvoří pálená drážkovaná taška. Obytná část je přístupná pouze jedním vstupem, není prolomena okny. Hospodářská část je přístupná dvoukřídlovými vraty a jednokřídlovými dveřmi. Omítky jsou bílé, vápenné, bez zdobení. Nad obytnou částí se nachází novější cihelné zděné komínové těleso

Pohled na hlavní obytnou část domu, která je kolmo zasazená k podélnému objektu okapové orientace popisovaného výše. Bez bližších znalostí a bez destruktivního průzkumu nelze ověřit, zda v rámci dvora netvořila hlavní obytný dům právě tato část s verandou. Objekt by musel být do ulice štítové orientace a pak by veranda ve dvoře byla přístupná přímo z ulice, tak jak je to patrné z celé řady analogických příkladů v Gerníku. Následně, nejpozději pak v roce 1936 by muselo dojít k dostavbě nebo zásadní rekonstrukci hospodářského objektu, který byl prodloužen a vetknut do původního obytného domu. Ten zcela ztratil svůj štít. Krytinu v současné době tvoří pálená taška, komínové těleso je cihelné, zděné završené lomeným obloukem s bočními průduchy. Je usazen zhruba ve středu původního domu štítové orientace. Veranda je částečně zděná, z větší části dřevěná s deštěnými parapety a prosklenou horní částí. Střecha je kryta falcovaným plechem.

Pohled do prostoru kryté verandy. Strop je dřevěný deskový s ozdobnými lištami, podlaha betonová, stěny verandy dřevěné, prosklené. V zadní části verandy je osazeno čtyř křídlové okno. Původně odhalená obvodová stěna domu získala charakteristickou květinovou výzdobu, sokl je opatřen olejovým nátěrem. Stěna je prolomena jedním okenním otvorem doplněným venkovními žaluziemi. V pravé rohové části verandy se nachází komínové těleso s topeništěm.

Detail šablonové výmalby s okenní výplní.

Detail okenní výplně. Menší kastlík ve špaletě okna je z vnitřní strany doplněn čtyřkřídlovou výplní vsazenou do rámu s poutcem. Venkovní výplň je usazena na dřevěné obložce, je dvoukřídlová s výklopnými žaluziemi. Krycí nátěr šmolkově modrý.

Detail mechanismu na pohybování lamel.

Detail závěsu – rohovník zpevňující nároží rámu okenice je zavěšen na hák sestávající z dřívku s okem do něhož je ze spodní strany zaháknut hák a připevněn hřebem. Toto kování se používalo až do 60. let 19.století, ale ve vesnickém prostředí mohlo jeho používání přetrvat mnohem déle.

Detail vnitřní lenní výplně v rámu s profilovaným poutcem. Spodní obdélná křídla dělená příčlím a zdobená výraznou klapačkou, opakující se při horních křídlech.

komínovým tělesem.

Pohled na zadní část verandy s topeništěm a

Detail dřevěné venkovní stěny verandy – deskový parapet, napevno usazené výplně členěné příčlemi. Nátěr tmavě zelený.

Protilehlá strana verandy, nalézající se za hlavním vstupem. Vlevo část zaobleného kamenného zdiva, jehož význam není přesně znám, ale odpovídá teorii o propojení dvou objektů. Jedná se o nároží zděné stavby. Vpravo hlavní dveře do obytného původně štítově orientovaného domu.

Výplň tvoří dřevěný rám s profilovaným deštěním a obložkami, spodní část křídel je plná s vadlinami, horní část prosklená dělená profilovaným sloupkem, nátěr – slonová kost.

Detaily profilací hlavních dveří z verandy do obytných místností.

Obytná místnost s plochým rákosovým stropem, prkennou podlahou a tradiční šablonovou květinovou výzdobou. Interiérové dveře jimiž se vstupuje do další obytné místnosti.

První místnost je průchozí a zleva i zprava se vstupuje do dalších částí domu. Pohled na dveře oddělující verandu.

Obytná místnost s dvojicí okenních otvorů, vnitřní dvoukřídlovou výplní a žaluziovými okny. Strop je rákosový opatřený vápennými omítkami a šablonovou květinovou výzdobou. Plochy stěn jsou rovněž zdobeny šablonou s květinovým dekorem v horní partii pod fabionem je patrný lemování průběžnou girlandou z květin. Podlaha je prkená s olištováním. Běžná výbava domu – skříň, postele, židle, stůl.

Detail šablonové výmalby, pochází asi ze 70., 80. let 20. století.

Další ze tří místností – plochý strop, omítky bílé líčené vápnem, podlaha prkenná. Místnost prolomena dvojicí oken se žaluziemi.

Vstup do samostatné obytné části domu navazující na hospodářskou usedlost. Vstupní křídla jsou částečně plná, částečně prosklená vložená do rámu s profilovanými obložkami.

Plochostropá obdélná místnost s prkennou podlahou je vytápěna malými kovovými kamny. Stěny jsou opatřeny vápennou omítkou, bílá barva tvoří podklad, stěny dekorovány drobným válečkem a šablonami květin.

Pohled do místnosti, která je prosvětlena dvojicí okenních otvorů s žaluziemi.

Detail čtyřkřídlové výplně s klapáčkami. Rámy zpevňují rohovníky, profilovaná křídla jsou vyžlabena v krajních polohách do jazýčků. Závěsy jsou historické, zapuštěné s kuličkou.

Detail horních křídel.

Pohled do krovu nad obytnou částí domu. Střecha sedlová, v závěru valbová. Jednoduchý krov vaznicového typu je tvořen – dvojicí krokví, středovou průběžnou vaznicí podpírající krove v jejich středu, sloupky vynášející vaznici a hambalky rozpírající dvě protilehlé krokve. Sloupky jsou začepovány do stropních trámů, krokve rovněž do stropních trámů tvořících zároveň i vazné trámy. Krytina je pověšena na latích, podlaha je povalová zasypaná hliněnou mazanicí.

Detail styku krokví v hřebeni, jsou do sebe zasazené na dlouhý čep a dlab jištěné kolíkem.

Jednoduché tesařské spoje oplátování. Podélná vaznice je na tupo usazena na sloupek, na vaznici pak dosedá hambálek přisazený jednostranným jakostr. V pozadí krokev.

Povaľová podlaha tvořená sesazenými hranoly, mezery mezi nimi ucpány hlínou s plevami.

Pohled na krokve shora doplněné latěmi. Na latích usazeny ve dvou řadách pálená drážkované tašky.

Těleso komínu vyzděného z cihel. Přední část zhotovena z cihel vepřovic, novější těleso předstupuje a je vyzděno z ostře pálených cihel.

Pohled na komínové těleso z jeho přední strany, kde je patrná novější vyzdívka, zadní část opět tvořena vepřovicí.

Na půdě nalezena původní kožená bota s koženým provázkem.

Na protější straně dvora se nachází výminek. Menší stavba, která je usazená v prudkém svahu. Je podsklepená, přístupná ze strany od zahrady jednokřídlými dveřmi. Otvor dveří má rovné nadpraží. Do zahrady se pak tyčí dřevěný deskový štít s kolmo nasedající sedlovou střechou s polovalbou. Nad hospodářskou částí je pak střecha pultová. Stavba do úrovně terénu dvora zděná z lomového kamene. Horní část stavby je z hrázdného zdiva. Omítané části doplňuje hladká omítka. Výminek je prolomen trojkřídlými výplněmi.

Pohled na výminek ze dvora. Je přístupný jednokřídlými vstupními dveřmi s obožkami, částečně prosklenými. Výminek je částečně zděný, částečně doplněný dřevěnými dvoukřídlými vraty.

Pohled na výminek ze zahrady, pod svahem. Soklová část je zděná z lomového kamene. Na koruně jejího zdiva je usazen dřevěný práh, nárožní sloupky dřevěné a pak dřevěná konstrukce vzpěr a křížů doplněná cihlou – tzv. hrázděné zdivo. Je omítané, přičemž na místech styku omítky s dřevěnými hranoly se nachází hřeby přibitá dřevěná – laťková armatura. Omítka je hladká, vápenná. Dřevěný deskový štít.

Plochostropá místnost s prkenou podlahou a trojkřídlovou okenní výplní.

Jednokřídlové vstupní dveře jimiž se vcházelo ze dvora přímo do světnice výminku. V rohu jednoduchá kovová kamna. Kolem stěn olejový tmavě zelený nátěr, zbývající plochy opatřeny vápennými omítkami i nátěrem.

Trojkřídlová okenní výplň

Detail okenního rámu s rohovníkem, závěsy se zaobleným zakončením, a okenním profilovaným křídlem s rohovníkem.

Detail rozvory na okenní klapačce. Okno pochozí asi ze 60. let. 20.sToletí.

Topeniště tvořily malá plechová kamínka.

Jednokřídllová vrata stodoly navazující na výminek.

Detail horního a spodního usazení hlavního otáčecího sloupu zajišťujícího otevírání, do něhož jsou usazené tři vertikální desky a na nich přibity krycí desky vrat.

Detail suterénu – kamenné zdivo, stropní trámy a na nich spočívající desky podlahy. Suterén sloužil k uskladňování nářadí.

I jako jednoduchá vápenice na hašení vápna – v rohu místnosti byla betonovým soklem vyčleněna část, v níž se hasilo vápno.